

Tillidens teknologi

- den militære ethos og viljen til dannelse

Ph.d. afhandling af Katrine Nørgaard

Abstract

Afhandlingens fokus retter sig mod de forandringer, der finder sted i den militære organisation og dens ledelsespraksiser i forbindelse med et stigende antal internationale operationer. Mere konkret undersøges det, hvorledes den øgede kompleksitet i den daglige opgaveløsning i missionsområdet erfares og håndteres i organisationen.

På baggrund af et empirisk feltstudie blandt de danske soldater i den internationale sikkerhedsstyrke i Kosovo (KFOR hold 3) argumenteres der for, at der i fredsstøttende operationer udøves en bestemt form for *risikoledeelse*, der hviler på håndteringen af et dobbelt anliggende: (1) At skabe sikkerhed og (2) at støtte genopbygningen af den civile infrastruktur. De sikkerhedsmæssige, de politiske og de humanitære opgaver er således uløseligt forbundne og må løses *samtidigt*.

Med begrebet risikoledeelse henvises til håndteringen af en stigende kompleksitet og uforudsigelighed i det civil-militære møde, som forskyder de traditionelle hierarkiske styrings- og kontrolprincipper i retning mod en mere decentreret og værdiorienteret ledelsesform. Hermed frisættes den enkelte soldat i højere grad til en selvstændig og situationsbestemt beslutningstagning, der muliggør opbyggelsen af et netværk af strategiske tillidsrelationer mellem de militære, de humanitære og de politiske aktører i missionsområdet.

Det betyder imidlertid ikke, at kontrollen forsvinder, men at den skifter karakter fra en ydre bureaukratisk kontrol til en indre selvkontrol. En central pointe i afhandlingen er derfor, at tillid og kontrol øges *samtidigt* - ikke som indbyrdes uforenelige ledelsesprincipper, men som gensidigt understøttende mekanismer, der begge reducerer social kompleksitet og usikkerhed.

I forbindelse med fremkomsten af et nyt humanitært og værdiorienteret sikkerhedsbegreb skabes således en ny militær ledelsesform, der indebærer, at de enkelte soldater ikke længere kan betragtes som "passive trivialmaskiner" eller som "lydige kroppe". De må derimod snarere opfattes som etisk/politiske aktører, dvs. professionelle beslutningstagere, der gør etableringen af en demokratisk samfundsorden og en offentlig moral til et sikkerhedsmæssigt anliggende.

Som helhed udgør afhandlingen en organisationsdiagnose, dvs. en tendenslæsning, som forbinder en global sikkerheds*diskurs* med en lokal militær sikkerheds*praksis*. Organisationsdiagnosen bliver dermed også til en samtidsdiagnose, der forsøger at indfange og begrebsliggøre tilblivelsen af en ny organiserings- og subjektiveringsform i risikobetonede og midlertidige fællesskaber. Herigennem opnås ikke alene en dybere indsigt i de konkrete erfaringer, de danske soldater gør sig i internationale operationer, men tillige en forståelse for, hvordan komplekse organisationer former uforudsigelige og selvstyrende individer.